

De heer R.H.A. Plasterk
informatuur kabinetsformatie
persbericht@mailing.rijksoverheid.nl

i.a.a. de fractievoorzitters van PVV, VVD, NSC en BBB

Utrecht, 24 januari 2024

Ref.nr: 002.2024/MF-as

Betreft: bestaansonzekerheid en financiële hulpverlening: wat moet er gebeuren?

Geachte heer Plasterk, geachte fractievoorzitters,

Het aantal gezinnen en huishoudens met betalingsachterstanden is volgens CBS gegroeid naar bijna 726.000. Ruim anderhalf tot twee miljoen volwassenen en kinderen leven met geldstress en de gevolgen daarvan. In deze brief schetsen we wat volgens ons de opdracht is voor het komende kabinet. We hopen u hiermee van dienst te zijn bij uw verkenning met het oog op het vormen van een nieuw kabinet.

Concrete hulp die problemen oplost

De NVVK is de branchevereniging van uitvoerders van financiële hulpverlening. We vertegenwoordigen schuldhulpverlenende organisaties (gemeenten, kredietbanken en private organisaties), budgetbeheerders en beschermingsbewindvoerders. Al onze leden zijn onafhankelijk gecertificeerd en staan onder kwaliteitstoezicht. Op het gebied van financiële hulpverlening vertegenwoordigen wij de 'doeners'. De professionals, die soms met een kleine ingreep en soms met een ingrijpendere aanpak financiële problemen van hulpvragers oplossen.

We weten dat we nog te weinig hulpvragers bereiken. Het vertrouwen van inwoners dat hun gemeente hen kan helpen is afgenomen. Dat ging gelijk op met het dalende vertrouwen in de overheid in het algemeen. Bovendien zijn de verschillen in het dienstverleningsniveau van gemeenten te groot. Hulpvragers ervaren soms ook weinig keuzemogelijkheden als ze aankloppen om hulp.

Dit zijn een aantal problemen die wij zien. Maar we delen ook graag met u hoe het anders kan.

1. Bestaanszekerheid is fundamenteel

Bestaanszekerheid vormt het fundament voor ons werk. Onvoldoende bestaanszekerheid betekent stress, slechtere gezondheid en schulden. Met grote sociale en maatschappelijke gevolgen (en kosten). Er bestaan gemiddeld tussen de 40 en 45 landelijke en lokale regelingen die gelden als 'voorliggende voorziening' om in een bestaansminimum te kunnen voorzien. Het is niet verwonderlijk dat gedeeltelijk - of niet - gebruik 70% bedraagt.

Het fundament moet sterk vereenvoudigd en steviger, ook in Caribisch Nederland. Volgens ons moeten de vorig jaar uitgebrachte adviezen van de Commissie Sociaal Minimum onverkort uitgevoerd worden.

2. Continueren 'minister voor Armoedebeleid'

Met demissionair minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zijn de afgelopen jaren grote stappen gemaakt, vanuit een gezonde ambitie om armoede, kinderarmoede en schulden in 2030 minimaal te halveren. Wij willen heel graag door in die versnelling, met de kracht die een minister kan maken. Een minister met bij voorkeur zeggenschap over zowel de minnelijke schuldhulp als de wettelijke.

3. Oog voor praktische problemen

De doeners die wij vertegenwoordigen hebben dringend behoefte aan:

- Een meewerkplicht voor schuldeisers zodat hulpverleningstrajecten geen vertraging oplopen.
- Een duidelijk omschreven plicht voor banken om iedere hulpvrager aan een bankrekening te helpen.
- Vertrouwen om in het kader van hulp gegevens op te vragen én uit te wisselen binnen de gemeentelijke organisatie.
- Meer wettelijke discretionaire bevoegdheid voor de uitvoering. Dat kan als we uitgaan van vertrouwen, zonder naïef te zijn.
- Een luisterend oor bij (landelijke) beleidsmakers om wetten te toetsen aan de praktijk.

4. Schulden klein houden, hulpverlening versnellen, hulp duurzamer maken

We bepleiten voor de komende jaren voor de financiële hulpverlening extra aandacht op drie thema's:

A. Hou kleine schulden klein

- Voorkom het snel oplopen van schulden met hoge boetes, rentes en ophogingen. Zet daarom vaart achter een helder Rijks-incassobeleid, bij voorkeur overheidsbreed, afgestemd met provincies en gemeenten.
- Hervorm de private invorderingsketen. Maak een eind aan vorderingen als verdienmodel voor incassopartijen en deurwaarders. Stop de verkoop van schuldenpakketten aan partijen die een agressieve incassopraktijk voeren. Haal de financiële prikkels uit de deurwaarderssector. Knip de incassotak bij deurwaarders los van hun overheidstaak.
- Breid het toezicht op kredietverstrekkers uit naar partijen die kleine kredieten verstrekken zoals 'buy now, pay later'-aanbieders. Een sector die verdient aan het verleiden van met name jongeren kan niet zonder streng en onafhankelijk toezicht.

B. Versimpel en versnel toegankelijke hulpverlening

- Investeer in gegevensuitwisseling in de sector armoede en schuldhulpverlening om informatiedeling tussen hulpvragers, schuldhulp en schuldeisers te bevorderen. Bied ruimte om de ICT-infrastructuur te moderniseren. Organiseer publiek wat in het verlengde ligt van wettelijke uitvoeringstaken, gebruik het marktaanbod voor de toepassing in werkprocessen. Subsidieer gericht op basis van een eigen visie.
- Geef extra aandacht aan de grote en groeiende groep ondernemers en ZZP'ers met financiële problemen. Woningbezit komt bij hen vaker voor dan we gewend zijn in de hulpverlening. Ondersteun een landelijke aanpak en maak gebruik van bewezen succesvolle lokale en regionale projecten. Geef ruim baan aan de aanpak van jongeren met (beginnende) schulden.
- De vergoedingen voor bewindvoering zijn te laag. Schuldenbewind richt zich op een moeilijke doelgroep. De hulp levert de doelgroep (ruim een kwart miljoen hulpafhankelijke mensen) relatief heel veel op. De financiering van bewind moet op de schop.

C. Zet in op *duurzame* financiële gezondheid

- Om armoede en schulden in 2030 te halveren is vergroten van het bereik, verhogen van de succesvolle uitstroom na hulp en voorkomen van terugval essentieel.
- Schuldhulpverlening is geen kostenpost, maar een slimme investering om bedrijven betalende en tevreden klanten te bieden en de uitgaven en inkomsten van de overheid positief te beïnvloeden. Het levert anderhalf tot twee keer zoveel op als het kost. Voor hulpvragers is de schuldenrust die ontstaat zelfs van onschatbare waarde.
- Hulpverlening is mensenwerk. Begeleiding en nazorg zijn noodzakelijk, zo kort als kan, zo lang als nodig. Extra middelen en menskracht hiervoor zijn onontbeerlijk.

Uiteraard zijn we van harte bereid de onderwerpen uit deze brief nader toe te lichten.

Dank voor uw aandacht en succes gewenst bij uw werk.

Met vriendelijke groet,

Marco Florijn
voorzitter NVVK